

Sarajevo, 24.10.2022. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
17.10.2022. – 21.10.2022.

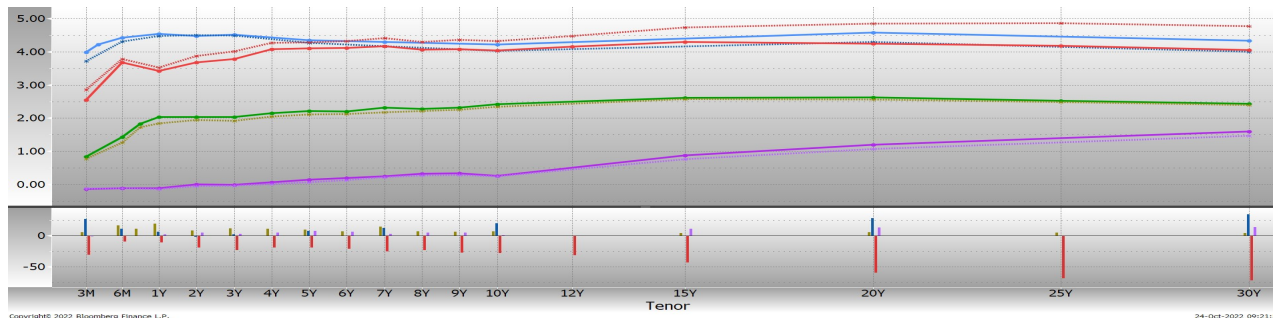
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	14.10.22 - 21.10.22				14.10.22 - 21.10.22				14.10.22 - 21.10.22				14.10.22 - 21.10.22			
2 godine	1.96	-	2.04	↗	4.50	-	4.47	↘	3.92	-	3.80	↘	-0.05	-	0.00	↗
5 godina	2.11	-	2.21	↗	4.27	-	4.34	↗	4.32	-	4.15	↘	0.07	-	0.14	↗
10 godina	2.35	-	2.42	↗	4.02	-	4.22	↗	4.34	-	4.05	↘	0.25	-	0.26	↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	14.10.22	-	21.10.22	
3 mjeseca	0.806	-	0.868	↗
6 mjeseci	1.263	-	1.429	↗
1 godina	1.882	-	2.063	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 21.10.2022. godine (pune linije) i 14.10.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Rast prinosa obveznica sigurnijih članica eurozone nastavljen je i tokom prošle sedmice, uz i dalje volatilna kretanja, koja su bila prisutna u protekloj sedmici. Do korekcije prinosa na niže, na prednjem dijelu krive, posebno je došlo u petak usljed poruka određenih zvaničnika Feda vezano za pitanje nastavka agresivne monetarne politike u SAD. Prinosi obveznica su bilježili smanjenje i na početku protekle sedmice zbog odluke Velike Britanije da ukine niz smanjenja poreza kako bi se ublažio pritisak na tržištu obveznica ove zemlje. Nakon toga prinosi obveznica eurozone su ponovo bilježili rast do petka, a rast je najviše bio izražen sredinom sedmice kada su objavljeni finalni podaci stope inflacije za eurozonu, koja je u septembru iznosila rekordnih 9,9%, iako blago ispod preliminaranih podataka (10,0%). Na sedmičnom nivou prinosi njemačkih obveznica su povećani između 7 i 10 baznih poena. Istovremeno, prinosi italijanskih dvogodišnjih i petogodišnjih obveznica su blago povećani za 1 do 3 bazna poena, dok su prinosi desetogodišnjih obveznica smanjeni za 4 bazna poena.

Član UV ECB Kazaks je izjavio da bi ECB trebalo da povećava kamatne stope i nakon ove godine jer će inflacija vjerovatno ostati ustrajna uprkos padu ekonomskog rasta, te dodao da lično podržava povećanje kamatnih stopa za 75 baznih poena na sastanku ovog mjeseca, te za dodatnih 50 do 75 baznih poena u decembru. Član UV De Galhau je izjavio da očekuje da će ECB nastaviti „da ide brzo“ sve dok kamatna stopa na depozite banaka ne dostigne 2% na kraju godine (trenutno 0,75%), te dodao da bi bilo koja vrsta povećanja kamatnih stopa nakon toga bila „više fleksibilna“ i sporijeg tempa. Njegov kolega Nagel je

izjavio da bi ECB uskoro mogla da započne sa smanjenjem 5 biliona EUR vrijednog portfolija obveznica kako iste budu dospijevale, tako povećavajući napore za borbu protiv inflacije. Herodotou, takođe član UV ECB, je izjavio da ECB mora još nekoliko puta da poveća kamatne stope kako bi ukrotila inflaciju, ali da ova banka cilja određeni nivo cijena u srednjem roku, te da može proći i do 18 mjeseci dok se poduzeti koraci filtriraju. Prema anketi Reutersa ekonomisti očekuju da će ECB povećati kamatne stope za 75 baznih poena na sjednici koja se održava 27. oktobra. Prva zamjenica direktorice MMF-a Gopinath je izjavila da će rast u eurozoni značajno usporiti, te se za sljedeću godinu očekuje samo rast od 0,5%. Uprkos tome, smatra da bi bilo ispravno za ECB da „normalizuje monetarnu politiku do kraja ove godine, a zatim da pooštri sljedeće godine“.

EU lideri su okončali još jednu raspravu o odgovoru ove regije na energetske krizu bez postizanja dogovora o pitanju ograničavanja cijene plina, te je odlučeno da se nastavi sa istraživanjem opcija za ograničenje troškova. U međuvremenu, Deutsche Bundesbank je ponovila prognoze recesije za posljednji kvartal ove godine, kao i za prva tri kvartala u 2023. godini, jer visoki troškovi energenata i slabiji izvoz uzimaju danak. Bundesbank navodi da bi generalno GDP mogao zabilježiti značajan pad u zimskim mjesecima.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije – EZ (final.)	SEP	10,0%	9,9%	9,1%
2.	Temeljna stopa inflacije – EZ (final.)	SEP	4,8%	4,8%	4,3%
3.	Stopa inflacije – Austrija (final.)	SEP	10,5%	10,5%	9,3%
4.	Stopa inflacije – Italija (final.)	SEP	9,5%	9,4%	9,1%
5.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G)	SEP	45,4%	45,8%	45,8%
6.	Bilans tekućeg računa – EZ (u milijardama EUR)	AUG	-	-26,3	-20,0
7.	Bilans tekućeg računa – Italija (u milijardama EUR)	AUG	-	-5,26	1,64
8.	Output građevinskog sektora – EZ (G/G)	AUG	-	2,3%	2,1%
9.	Trgovinski bilans – Italija (u milijardama EUR)	AUG	-	-9,57	-0,46
10.	Trgovinski bilans – Španija (u milijardama EUR)	AUG	-	-7,94	-6,56
11.	Povjerenje potrošača – EZ (prelim.)	OKT	-30,0	-27,6	-28,8
12.	Odnos duga i GDP-a – EZ	2021. god.	95,6%	95,4%	97,0%
13.	ZEW indeks trenutnog povj. investitora – Njemačka	OKT	-68,5	-72,2	-60,5
14.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka	OKT	-66,5	-59,2	-61,9
15.	Stopa nezaposlenosti – Holandija	SEP	3,8%	3,8%	3,8%
16.	Potrošnja stanovništva – Holandija (G/G)	AUG	-	4,1%	6,5%

SAD

Prinosi na američke državne obveznice kraćeg roka dospijeća su zabilježili blago smanjenje tokom protekle sedmice, dok su prinosi na obveznice sa dospijećem od 5 i 10 godina povećani za 7 i 20 baznih poena, respektivno. Rast očekivanja tržišnih učesnika vezanih za nastavak agresivnog povećanja referentne kamatne stope Fed, te objavljivanje pozitivnih podataka sa tržišta rada SAD su uticali na rast prinosa sredinom sedmice. S druge strane, izjave zvaničnika da se Fed približava nivou nakon kojeg bi trebao usporiti povećanje kamatnih stopa uticale su na pad prinosa krajem sedmice. WSJ u petak je izvijestio da će Fed vjerovatno raspravljati o signalnim planovima za manje povećanje kamatnih stopa u decembru, nakon što su pojedini zvaničnici Fed izrazili mišljenja da bi uskoro trebalo usporiti tempo povećanja. Tržišni učesnici još uvijek očekuju četvrto povećanje od 75 baznih poena na sjednici početkom novembra, ali vjerovatnoća za još jedno povećanje od 75 baznih poena u decembru sada je pala na 40%.

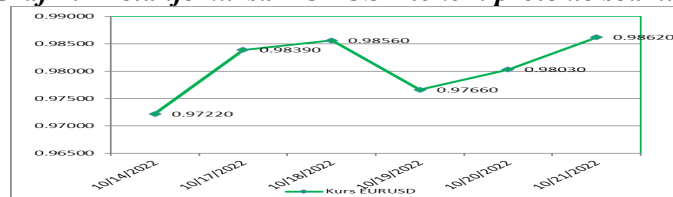
Protekle sedmice objavljen je Fedov izvještaj o stanju američke privrede, Beige Book, u kojem je istaknuto da je američka ekonomija rasla „skromno“ do početka oktobra, ali su aktivnosti u nekim regijama usporile. Predsjednik Fed iz Minneapolisa Kashkari je izjavio da potražnja na tržištu rada ostaje snažna, te da inflatorni pritisci vjerovatno još nisu dostigli vrhunac. S druge strane, predsjednik Fed iz St. Louisa Bullard je istakao kako očekuje da će Fed do početka sljedeće godine okončati svoje agresivno povećanje kamatnih stopa i prebaciti se na održavanje politike koja je dovoljno restriktivna sa malim prilagođavanjima, kako se inflacija bude smanjivala.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks započelih kuća (M/M) SEP	-7,2%	-8,1%	13,7%
2.	Građevinske dozvole (M/M) SEP	-0,8%	1,4%	-8,5%
3.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite 14. OKT	-	-4,5%	-2,0%
4.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 15. OKT	233.000	214.000	226.000
5.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć 8. OKT	1.378.000	1.385.000	1.364.000
6.	Vodeći indeks SEP	-0,3%	-0,4%	0,0%
7.	Industrijska proizvodnja (M/M) SEP	0,1%	0,4%	-0,1%
8.	Iskorištenost kapaciteta SEP	80,0%	80,3%	80,1%

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 0,9722 na nivo od 0,9862.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Protekla sedmica je bila obilježena političkim previranjima i neizvjesnostima. Liz Truss, koja je bila 44 dana na poziciji premijera, je podnijela ostavku, uglavnom zbog lošeg ekonomskog programa koji je uznemirio finansijska tržišta i uticao na rast troškova života, ali povećao i nezadovoljstvo među članovima Konzervativne partije. Konzervativna partija će izabrati novog lidera 28. oktobra, a u utrci su Rishi Sunak i Penny Mordaunt, dok pojedini ministri predlažu ponovo vraćanje Borisa Johnsona na ovu poziciju. Ipak, Johnson je odustao od ponovne kandidature, te su tako u opticaju Rishi Sunak i Penny Mordaunt.

Objavljeni su podaci za inflaciju u Velikoj Britaniji koji su pokazali da je inflacija nastavila sa rastućom tendencijom. Stopa inflacije je u septembru povećana na 10,1% godišnje sa 9,9% koliko je iznosila u augustu. Očekivalo se da bi inflacija mogla iznositi 9,9%. Najveći rast cijena hrane od 1980. godine je vratio inflaciju na dvocifrenu vrijednost tokom prošlog mjeseca. Ovakvi podaci ne ostavljaju mnogo prostora BoE osim da nastavi da povećava referentnu kamatnu stopu. Ipak, stepen povećanja referentne kamatne stope u novembru će biti određen stepenom ublažavanja volatilnosti na finansijskom tržištu. Viceguverner Broadbent je istakao da ostaje da se vidi da li će zvanične kamatne stope morati porasti za onoliko koliko se trenutno očekuje na finansijskim tržištima. Broadbent je dodao da očekuje da će referentna kamatna stopa BoE dostići vrhunac od oko 5,25%, te da postoji velika udaljenost između stava MPC BoE i tržišta, koja je najveća od kada je MPC osnovan.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Inflacija (G/G) SEP	10,0%	10,1%	9,9%
2.	Gfk povjerenje potrošača OKT	-52	-47	-49
3.	Maloprodaja (G/G) SEP	-5,0%	-6,9%	-5,6%
4.	Rightmove cijene kuća (G/G) OKT	-	0,9%	0,7%
5.	Pozjamice javnog sektora (u mlrd GBP) SEP	15,4	19,2	8,6

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio rast sa nivoa od 0,87021 na nivo od 0,87310. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,1172 na nivo od 1,1303.

JAPAN

Tokom protekle sedmice, guverner BoJ Kuroda je u Parlamentu ponovio odlučan stav u održavanju ultraniskih kamatnih stopa kako bi se podržala krhka ekonomija Japana. Kurodini komentari su uslijedili nakon što je JPY u odnosu na USD deprecirao na najniži nivo u posljednje 32 godine, odražavajući sve veći jaz u monetarnim politikama Japana i SAD. Prema njegovim riječima, inflacija će nastaviti da se povećava do kraja godine, ali ipak neće premašiti nivo od 2% tokom naredne fiskalne godine.

Kyodo News je objavio da će BoJ vjerovatno povećati svoje prognoze inflacije iznad 2,5% za fiskalnu godinu do marta 2023. godine sa trenutne procjene od 2,3%, u kvartalnim projekcijama koje bi trebale biti objavljene na sastanku BoJ koji se održava 27.-28. oktobra.

BoJ je u četvrtak sproveda hitne operacije kupovina obveznica, uz sve jače napore da se postavi donji nivo cijene obveznica, nakon što se JPY približio najnižem nivou u posljednje 32 godine. BoJ je kupila oko 250 milijardi JPY (1,67 milijardi USD) državnih obveznica sa rokom dospijeca od 5 do preko 25 godina, mada je pritisak na rast prinosa toliko velik da ni ova kupovina obveznica neće zaustaviti rast prinosa.

Kreatori monetarne politike BoJ su ponovo u petak upozorili da će intervenisati na deviznom tržištu nakon što je JPY u odnosu na USD deprecirao ispod ključnog psihološkog nivoa od 150, držeći time investitore u stanju pripravnosti zbog moguće intervencije. Najviši valutni diplomata Kanda je izjavio da su vlasti Japana spremne da preduzmu neophodne mjere jer je pretjerana volatilnost JPY postala sve više neprihvatljiva i probijanje tog najnižeg nivoa stvara sve veći pritisak da se ponovo interveniše kako bi se obuzdala snažna deprecijacija JPY. Član Odbora BoJ Adachi je izjavio da nije vrijeme da se BoJ udalji od ultrastimulativne monetarne politike, s obzirom na to da se ekonomija Japana suočava sa sve većim rizicima zbog usporavanja globalnog ekonomskog rasta i nestabilnih finansijskih tržišta.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks uslužnog sektora (M/M)	AUG	0,3%	0,7%	-0,5%
2.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	AUG	5,1%	5,8%	-2,0%
3.	Iskorištenost kapaciteta (M/M)	AUG	-	1,2%	2,4%
4.	Trgovinski bilans (u milijardama JPY)	SEP	-2.154,7	-2.094,0	-2.820,0
5.	Izvoz (G/G)	SEP	26,6%	28,9%	22,0%
6.	Uvoz (G/G)	SEP	44,9%	45,9%	49,9%
7.	Stopa inflacije (G/G)	SEP	2,9%	3,0%	3,0%
8.	Stopa temeljne inflacije (G/G)	SEP	1,8%	1,8%	1,6%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 144,62 na nivo od 145,68. JPY je aprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 148,67 na nivo od 147,65.

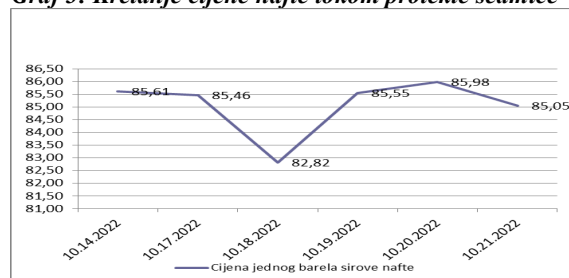
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 85,61 USD (88,06 EUR).

Početkom sedmice cijena nafte je smanjena zbog očekivanja smanjenja ponude u uslovima sve većih strahova uslovljenih globalnim usporenjem, koje bi moglo umanjiti tražnju za ovim energentom. U ovakvim očekivanjima cijena je tokom trgovanja u utorak smanjena na nivo blizu 82 USD po barelu. Generalni sekretar OPEC-a Al-Ghais je izjavio da su članice OPEC+ jednoglasno odlučile da smanje proizvodnju nafte kako bi se spriječila kriza i obuzdala volatilnost na tržištu. Al-Ghais je istakao da je uz očekivane nepovoljne makroekonomske projekcije za naredne mjesec, kao i veoma realnu recesiju, za koju neki već smatraju da je započela, među članicama OPEC+ postojao konsenzus o potrebi da se djeluje kako bi se spriječila kasnija kriza. Ove vijesti u kombinaciji sa padom zaliha u SAD su uticale da se cijena nafte u srijedu ponovo vrati na nivo s početka sedmice. Reuters je prenio da kako se pojavljuju sve veći pritisci od strane SAD i EU na limitiranje cijene ruske nafte, Indija je saopštila da će ispitati ovaj prijedlog. Indija je do sada imala veliku korist od uvoza jeftine nafte iz Rusije, te još uvijek nije donijela odluku o limitiranju cijene. Upravo zbog ovih ograničenja, tržište rizikuje da izgubi rusku naftu u decembru, što bi moglo značiti rast cijene barela preko 100 USD, navode pojedini analitičari. Cijena nafte je tokom trgovanja u četvrtak povećana nakon što je Kina donijela odluku da olakša mjere Covid19 karantina za turiste, što se pozitivno odrazilo na očekivanja tražnje za energijom od strane najvećeg svjetskog uvoznika nafte.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 85,05 USD (86,24 EUR), a u odnosu na prethodnu sedmicu cijena je smanjena za 0,65%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.644,47 USD (EUR 1.691,49).

Početkom sedmice cijena zlata je blago povećana pod uticajem pada prinosa obveznica i jačanja USD. Takođe, na cijenu zlata uticaj su imale i pojačane zabrinutosti oko globalnog usporenja, što je rezultat agresivnog monetarnog pooštavanja monetarnih politika centralnih banaka koje je dovelo do pada cijene ovog plemenitog metala za oko 20% u ovoj godini. Već narednog dana uslijedio je pad cijene koji se nastavio i tokom srijede i to uglavnom pod uticajem promjene kursa USD. Takođe, sredinom sedmice cijena zlata je smanjena, nakon što su podaci za inflaciju u Velikoj Britaniji dostigli dvocifren broj. Ove vijesti pojačavaju pritiske na vlade i centralne banke da djeluju agresivnije, što se odrazilo na manju atraktivnost ovog plemenitog metala.

Istraživanje LBMA je pokazalo da se može očekivati oporavak cijene zlata u narednoj godini, uprkos višim kamatnim stopama. Cijena bi mogla porasti na 1.830,5 USD po unci za 12 mjeseci, što je za oko 10% iznad trenutnih nivoa.

Krajem sedmice cijena zlata je povećana jer je USD oslabio, a tražnja za zlatom je povećana nakon što su se pojavile informacije o debatama između članova Feda o tempu povećanja kamatnih stopa. Krajem sedmice cijena zlata je povećana i zbog pada prinosa na državne obveznice jer su se pojavila očekivanja da bi snažan rast kamatnih stopa Feda uskoro mogao biti obustavljen.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.657,69 USD (EUR 1.680,89). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena zlata je povećana za 0,80%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

